

Autoriõiguse seaduse muutmise seaduse (isiklikud õigused) eelnõu kohta

Teie kiri 22.12.2025 nr. nr 8-1/10256-1

Lp justiits-ja digiminister Liisa-Ly Pakosta

Justiits- ja Digiministeerium saatis 22. detsembril 2025 erinevatele organisatsioonidele, sh Eesti Fonogrammitootjate Ühingule (EFÜ), arvamuse avaldamiseks autoriõiguse seaduse muutmise seaduse (isiklikud õigused) eelnõu.

Kuivõrd eelnõuga kavandatakse muudatused puudutavad loomemajanduse erinevate valdkondadega seotud autoreid, siis võivad arvamused nende muudatuste kohta valdkonniti erineda. Mis puudutab muusikatööstust, siis on EFÜ seisukoht, et kavandatakse muudatused on asjakohased.

EFÜ nõustub EAÜ seisukohaga ja toetab ettepanekut, millega kitsendatakse autori isiklike õiguste kataloogi, sh liigitatakse autori au ja väärikut mitte kahjustav teose muutmise õigus varaliste õiguste kataloogi alla. Antud muudatus aitab lahendada muusikatööstuses seni valitsevat segadust küsimuses, kas iga väiksemagi muudatus (st mitte ainult loomingulise, vaid ka mis tahes tehnilise muudatus) tegemiseks on vaja algse muusikateose autori nõusolekut; ja küsimuses, kas ilma autori nõusolekuta toimunud teose muutmise puhul on tegemist autorile kuuluva isikliku või varalise õiguse rikkumisega.

Küll aga teeb EFÜ AutÕS eelnõu § 1 p 1 sõnastuse osas järgmise parandusettepaneku.

Nimelt

1) paragrahvi 11 täiendatakse lõigetega 5–6 järgmises sõnastuses:

„(5) Autor võib selgesõnalise kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis tahteavaldusega anda teisele isikule nõusoleku teostada autori isiklike õigusi piiratud ulatuses. Nõusolekut ei saa tagasi võtta, kui tahteavaldusest ei tulene teisiti.

(6) Kui autor on varaliste õiguste omajale või litsentsisaajale andnud nõusoleku oma isiklike õiguste teostamiseks, võib nõusolekule tugineda iga isik, kellele varaliste õiguste omaja või litsentsisaaja on andnud õiguse teost kasutada, kui autori tahteavaldusest ei tulene teisiti.“;

asemel

(5) Autor võib kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis tahteavaldusega anda teisele isikule **selgesõnalise** nõusoleku teostada autori isiklike õigusi piiratud ulatuses. Nõusolekut ei saa tagasi võtta, kui tahteavaldusest ei tulene teisiti.

või alternatiivselt

jätta „selgesõnalise“ üldse ära, sest see on abstraktne mõiste, ei ole ühtset standardit, mis selgesõnalisust mõeldaks. Seletuskirja kohaselt tuleneb sõnaselgus või selgesõnalisus TsÜS §-ist 68 lg 2. Seetõttu pole vajalik üle korrata eelnõuga täiendatavas AutÕS § 11 lg 5 selgesõnalisust. Lingvistiline tõlgendus autori antud nõusoleku kohta on nagunii õigusvaidluses elementaarne ja seda kasvõi viiteliselt TsÜS¹ § 68 lg 2 kaudu. See, et nõusolek peab ilmtingimata olema „selgesõnaline“, ei tee normi selgemaks. Olgu märgitud, et eelnõu 6. lõike sõnastus enam nõusoleku selgesõnalisusel ei peatu, järelkult kvalifitseerub see „selgesõnalisus“ pigem sõnavahuks. Pakutud sõnajärjestus „selgesõnalise kirjalikku“ on ka keeleliselt kohmakas ning vääriks keeleteoimetaja tähelepanu. Nõusoleku omadusele viitav sõna on eelnõu sõnastuses liiga kaugel ees, „selgesõnalise“ ei pea täpsustama taasesituse vormi, vaid nõusolekut kui sellist, vorm on niigi selge – kirjalikult taasesitatav.

Kokkuvõtvalt toetab EFÜ AutÕS eelnõu § 1 p 1 AutÕS § 11 lõikes 5 sõna „selgesõnalise“ eemaldamist ja järgnevat sõnastust.

(5) Autor võib kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis tahteavaldusega anda teisele isikule nõusoleku teostada autori isiklike õigusi piiratud ulatuses. Nõusolekut ei saa tagasi võtta, kui tahteavaldusest ei tulene teisiti.

Lugupidamisega

Rauno Haabmets
EFÜ tegevjuht, juhatuse liige
allkirjastatud digitaalselt

¹ TsÜS § 68. Tahteavalduse liigid

(1) Tahteavalduse võib teha mis tahes viisil, kui seadusega ei ole ette nähtud teisiti.

(2) Otsene on tahteavaldus, milles sõnaselgelt avaldub tahe tuua kaasa õiguslik tagajärg.